

Nr 107.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående ytterligare utgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1948/49, i vad propositionen avser finansdepartementets verksamhetsområde jämte i ämnet väckt motion.

(3:e avd.)

Driftbudgeten.

Sjunde huvudtiteln.

1:o) **Mynt- och justeringsverket: Nyanskaffning av vissa maskiner.** I enlighet med Kungl. Maj:ts i propositionen nr 125 (bilaga 5, punkt 1, s. 29 och 30 av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för den 18 mars 1949) framlagda förslag, vilket avser ökat medelsbehov till följd av fördyrade materielkostnader vid anskaffning av en högfrekvensugn och en myntpress, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Mynt- och justeringsverket: Nyanskaffning av vissa maskiner* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1948/49 anvisa ett reservationsanslag av 29 000 kronor.

2:o) **Inlösen av landgille.** Kungl. Maj:t har (punkt 2, s. 30—32) föreslagit riksdagen att till Inlösen av landgille å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1948/49 anvisa ett reservationsanslag av 150 000 kronor.

Enligt förordningen den 18 juni 1937 (nr 591) angående upphörande av det från viss jord i Skåne, Halland och Blekinge utgående landgille gäller, att landgille, som utgår av fastighet i nämnda landskap till kyrka eller till avlöning av prästerskap eller klockare utan att rätten till landgillet uppbärande motsvaras av äganderätt till jord, må inlösas mot ersättning av statsmedel, om sådant påkallas av kronan eller ägaren av den fastighet, varifrån avgälden utgår. Detsamma gäller ock landgille, som utgår för jordlägenhet, tillhörig kyrka i något av nämnda landskap och belägen inom viss fastighets ägområde men till läge i övrigt numera okänd, där församlingen medger sådan inlösen.

Kammarkollegiet har i skrivelse den 29 januari 1949 hemställt, att Kungl. Maj:t måtte vidtaga sådana åtgärder, att 250 000 kronor snarast möjligt måtte ställas till länsstyrelsernas i Malmöhus, Kristianstads, Hallands och Blekinge län disposition för inlösen av landgillen.

Genom beslut den 11 februari 1949 har Kungl. Maj:t bemyndigat länsstyrelsen i Hallands län att förskottsvis av omhänderhavande medel utbetala 29 247 kronor 45 öre samt föreskrivit, att Kungl. Maj:t framdeles ville anvisa medel för återbetalning av ifrågavarande förskott.

Departementschefen har — under framhållande att hela det av kammarkollegiet begärda beloppet icke syntes redan nu behöva anvisas — ansett ett anslag å 150 000 kronor vara tillräckligt för att täcka det aktuella behovet.

Utskottet har i förevarande sammanhang till behandling förehaft en inom andra kammaren av herrar *Pettersson* i Dahl och *Carlsson* i Bakeröd väckt motion (II: 339), i vilken hemställts, att riksdagen vid behandlingen av Kungl. Maj:ts proposition nr 125 beträffande anslag till inlösen av landgille måtte besluta uttala, att vissa fastigheter åvilande fränsleränta till Sahlgrenska sjukhuset och vissa fastigheter åvilande skogsavgift till Göteborgs stad skola inbegripas under förordningen av den 18 juni 1937 (nr 591) angående upphörande av det från viss jord i Skåne, Blekinge, Bohuslän och Halland utgående landgille och därmed kunna inlösas enligt i denna förordning gällande bestämmelser.

Beträffande de motiv, som anförts till stöd för yrkandet, torde få hänvisas till motionen.

Utskottet. Genom brev den 26 maj 1916 har Kungl. Maj:t förklarat hinder från det allmännas sida icke möta mot att Sahlgrenska sjukhuset tillhöriga frälseräntor inlöstes till statsverket eller avlöstes, varvid inlösnings- och avlösningssummorna skulle bilda en fond benämnd Allmänna och Sahlgrenska sjukhusets frälseräntefond, för vilken fond vissa bestämmelser skulle gälla. Enligt vad utskottet inhämtat ha i enlighet härmed ifrågavarande frälseräntor år 1917 inlösts eller avlösts. De i motionen avsedda frälseräntorna, som erläggas till sjukhuset, synas utgöras av avbetalningar jämte ränta å av statsmedel förskjutna ersättningar för avlösning av frälseräntorna. Utskottet vill i detta sammanhang erinra om att 1948 års riksdag (skr. nr 332; statsutsk. utl. nr 153) i anledning av dels riksdagens år 1947 församlade revisorers berättelse angående verkställd granskning av statsverkets jämte därtill hörande fonders tillstånd, styrelse och förvaltning för tiden den 1 juli 1946—den 30 juni 1947, dels ock motionen II: 7 hemställt, att Kungl. Maj:t måtte föranstalta om översyn, avseende ifrågasatt avskrivning av vissa äldre kronouppbördstillar ävensom avveckling av vissa frälsekatte-räntor m. fl. liknande avgälder. Dessa frågor äro, enligt vad utskottet inhämtat, för närvarande föremål för utredning inom riksräkenskapsverket.

Vad härefter angår de i nu förevarande motion avsedda skogsavgifterna

till Göteborgs stad har i anledning av väckta motioner frågan om avlösning av dessa avgifter tidigare varit föremål för behandling vid 1914 och 1928 års riksdagar (andra kammarens 2:a tillf. utsk. utl. nr 7 vid 1914 års urtima riksdag, samma kammarens 5:e tillf. utsk. utl. nr 2 vid 1928 års riksdag). Sistnämnda utskott har i sitt utlåtande uttalat, att ifrågavarande skogsavgifter icke syntes vara någon avgäld i egentlig mening utan ränta å ej erlagd köpeskilling. Vid sådant förhållande kan en avlösning av skogsavgifterna endast ske efter överenskommelse mellan vederbörande parter eller efter prövning av allmän domstol. I detta sammanhang må vidare erinras om att Kungl. Maj:t genom beslut den 17 juni 1932 lämnat en framställning om inlösen genom statsverket av ifrågavarande skogsavgifter utan åtgärd.

De i motionen åsyftade frälseräntorna och skogsavgifterna synas sålunda icke kunna inbegripas under inlösningen av landgille.

Under återopande av det anförda får utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag, hemställa,

a) att riksdagen må till *Inlösen av landgille* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1948/49 anvisa ett reservationsanslag av 150 000 kronor;

b) att motionen II: 339 icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

3:o) **Kommittéer och utredningar genom sakkunniga.** Kungl. Maj:t har (punkt 3, s. 32) föreslagit riksdagen, att till Kommittéer och utredningar genom sakkunniga å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1948/49 anvisa ett reservationsanslag av 150 000 kronor.

Anslaget är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med 450 000 kronor.

Belastningen på anslaget uppgick vid utgången av februari 1949 till i runt tal 430 000 kronor. Inberäknat reservation från budgetåret 1947/48 återstod å anslaget vid nämnda tidpunkt endast ett belopp av omkring 130 000 kronor. Med ledning av uppgifter, som i februari 1949 inhämtats från under finansdepartementet arbetande kommittéer och utredningar, torde medelsförbrukningen å anslaget under återstoden av budgetåret bortsett från tryckningskostnader kunna beräknas till omkring 60 000 kronor för månad. Därutöver anses medel böra beräknas till bestridande av kostnaderna för under våren 1949 tillkomna utredningar beträffande frågorna om en allmän översyn av gällande uppbördssystem, om de kommunala ortsavdragen och om en allmän översyn av gällande bestämmelser rörande folkbokföringsväsendet. Med hänsyn till det anförda anses förstärkningen av anslaget ej kunna sättas till lägre belopp än 150 000 kronor.

Utskottet får med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställa,

att riksdagen må till *Kommittéer och utredningar genom sakkunniga* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1948/49 anvisa ett reservationsanslag av 150 000 kronor.

Stockholm den 29 april 1949.

På statsutskottets vägnar:

J. B. JOHANSSON.

Närvarande: se under utlåtandet nr 102.

Reservation

vid *punkten 2:o* (Inlösen av landgille) av herr *Pettersson* i Dahl.
